

Besluit nr. 2018-194402, 29 november 2018.

Vakgebied: Successiewet 1956

**V-N Vandaag 2018/2800
NLF 2019/0074**

Inleiding

De Staatssecretaris van Financiën heeft het beleid over de schenk- en erfbelasting geactualiseerd, onder meer naar aanleiding van de wijziging per 1 januari 2017 van de eenmalige verhoogde vrijstelling schenkbelasting voor schenkingen ten behoeve van een eigen woning.

Het nieuwe besluit vervangt het besluit van 20 december 2012, nr. BLKB2012/417M.

Kern van het besluit

De wijzigingen hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- verduidelijking van onderdeel 2.1 over omzetting, fusie of taakafplitsing buiten de sfeer van het algemeen sociaal belang;
- nadere toelichting op de goedkeuring voor een schenking aan een rechtspersoon ter bevordering van werknemersbelangen;
- nieuwe goedkeuringen inzake de éénmalig verhoogde schenkingsvrijstelling van art. 33, onderdelen 5° en 7° en 33a Successiewet 1956;
- aanpassing en verduidelijking van het beleid ten aanzien van de lijfrentevrijstelling van art. 31 lid 1 onderdeel 5° Successiewet 1956.

Daarnaast zijn er diverse redactionele wijzigingen verwerkt waarmee geen inhoudelijke wijziging is beoogd.

Voor de praktijk zijn de nieuwe goedkeuringen ten aanzien van de éénmalig verhoogde schenkingsvrijstelling het meest relevant. Deze zijn opgenomen in onderdeel 8 en gaan onder andere over:

- de voor de vrijstelling geldende leeftijdsvereiste
- de toepassing van de eenmalige verhoogde vrijstelling ten behoeve van een eigen woning bij kwijtschelding van een eigenwoningschuld
- kwijtschelding van een schuldig gebleven koopsom na aanschaf van een eigen woning
- een hernieuwd beroep op de eenmalige verhoogde vrijstelling ten behoeve van een eigen woning wordt gedaan na ontbinding van een eerdere schenking
- een schenking onder opschortende voorwaarde van vóór 1 januari 2017 waarvan de voorwaarde op 1 januari 2017 nog niet was vervuld.

Het besluit van 5 november 2014, nr. BLKB2014/1865M (V-N 2014/63.18) wordt ingetrokken. Het nieuwe besluit treedt in werking op 22 december 2018 en werkt deels terug tot en met 1 januari 2017.

Wenk

- De eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling van artikel 33 onderdeel 5° en 7° Successiewet juncto art. 33a Successiewet 1956 geldt voor verkrijgers in de leeftijd van 18 tot 40 jaar. Al eerder was duidelijk dat deze vrijstelling ook benut kan worden als de schenking wordt

ontvangen op de dag dat de verkrijger 40 wordt. Deze eerdere toezegging is nu in dit besluit geformaliseerd.

- Het kan voorkomen dat de verkrijger te oud is om deze vrijstelling te benutten, maar dat zijn partner nog geen 40 is. Omdat partners voor de vrijstelling als één worden aangemerkt (art. 26 lid 1 Successiewet 1956) mag de leeftijd van de partner worden 'gebruikt'. Daardoor kan de vrijstelling toch worden benut. Ook hier geldt dat de vrijstelling geldt als de schenking wordt ontvangen door de verkrijger op de dag dat diens partner 40 wordt. Wie als partner kwalificeert, is geregeld in art. 1a Successiewet 1956. Uiteraard geldt deze goedkeuring slechts voor de leeftijd. Aan de overige vereisten voor de eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling moet vanzelfsprekend ook worden voldaan.
- Sinds 2017 kan de eenmalig verhoogde vrijstelling voor een eigen woning worden gespreid over 3 aaneengesloten kalenderjaren. Hierbij speelt de leeftijd van de verkrijger en zijn of haar partner soms een rol. Stel, de verkrijger heeft in 2018 een schenking van € 80.000 ontvangen voor de eigen woning. Hij was op dat moment 39. In 2019 ontvangt hij nog een schenking voor de eigen woning. De verkrijger is inmiddels 40 en dus te oud voor de vrijstelling. Zijn partner is op dat moment 38. De vrijstelling kan dan toch worden benut.
- In art. 5 lid 1 letter b onderdeel 2° Uitvoeringsregeling schenk- en erfbelasting (URSEB) staat dat het geschonken bedrag betaald moet zijn. Kennelijk was in de praktijk onduidelijk of een kwijtschelding op een eigenwoningschuld kwalificeert voor de eenmalig verhoogde vrijstelling. Er wordt immers niets betaald. In dit besluit wordt goedgekeurd dat een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van een eigenwoningschuld wordt gelijkgesteld met een daadwerkelijke betaling. Het kasrondeje hoeft dus niet te worden gemaakt.
- Het komt voor dat een woning wordt verkocht aan de verkrijger en dat de koopsom geheel of gedeeltelijk wordt kwijtgescholden. Voorbeeld: de WOZ waarde van de woning is € 300.000. De verkrijger betaalt slechts € 200.000 en € 100.000 wordt door de verkoper kwijtgescholden. Ook nu wordt er niet daadwerkelijk betaald door de schenker. Goedgekeurd wordt dat een dergelijke kwijtschelding ook kwalificeert voor de eenmalig verhoogde vrijstelling onder de voorwaarde dat deze kwijtschelding gebeurt op de dag dat de woning juridisch wordt geleverd. Er worden vier voorwaarden gesteld voor deze goedkeuring.
 - 1 Het moet gaan om de kwijtschelding van (een deel van) de koopsom met betrekking tot een eigen woning als bedoeld in art. 3.111 eerste lid onderdeel a Wet IB 2001.
 - 2 De kwijtschelding moet uiterlijk plaatsvinden op de dag waarop de notariële akte van levering van de woning bij het kadaster is ingeschreven (de juridische levering).
 - 3 De kwijtschelding moet blijken uit de notariële akte van levering of de overeenkomst van schuldigerkenning die tussen de verkoper en de verkrijger uiterlijk op de dag van de juridische levering van de woning is gesloten.
 - 4 Indien een eigen woning wordt verkregen die geen registergoed is (bijvoorbeeld een woonboot), moet de kwijtschelding blijken uit de koopovereenkomst of de overeenkomst van schuldigerkenning die tussen de verkoper en de verkrijger op dezelfde dag als de koopovereenkomst is gesloten.

Let op! Als aan deze voorwaarden niet is voldaan, zal dus een kasrondeje gemaakt moeten worden om alsnog een succesvol beroep op de eenmalig verhoogde vrijstelling voor de eigen woning te kunnen doen.

- Er kan ook sprake zijn van een schenking als een woning wordt verkocht tegen een waarde die lager is dan de waarde in het economisch verkeer. In dat geval wordt goedgekeurd dat ook dan de eenmalig verhoogde vrijstelling van toepassing is. Uiteraard als ook aan de andere voorwaarden is voldaan.

Let op! Het besluit gaat uit van de waarde in het economisch verkeer. Om een schenking te constateren moet echter worden gekeken naar de WOZ waarde (zie art. 21 lid 5 Successiewet). Voorbeeld: de waarde in het economisch verkeer van een woning is € 500.000. De WOZ waarde is € 400.000. De woning wordt verkocht voor € 300.000. Er is

sprake van een schenking van € 100.000, namelijk de WOZ waarde (€ 400.000) minus de koopsom (€ 300.000).

- Een woning in het buitenland kan ook kwalificeren als eigen woning als bedoeld in art. 33 onderdeel 5° en 7° Successiewet. Voorwaarde is dat de uitwisseling van informatie is geregeld in het verdrag ter voorkoming van dubbele belasting. Dit was overigens in het oude besluit ook al goedgekeurd.
- Een schenking voor de eigen woning hoeft niet in het jaar van de schenking te worden besteed aan de eigen woning, maar kan ook in de twee daaropvolgende kalenderjaren voor dit doel worden aangewend. Zie art. 33a lid 2 Successiewet. Om die reden mag aan de schenking een ontbindende voorwaarde worden verbonden. Deze houdt dan in dat de schenking ongedaan wordt gemaakt als de schenking niet binnen drie kalenderjaren is gebruikt voor de eigen woning. De vraag is dan of de verkrijger van dezelfde schenker op een later moment weer een schenking kan ontvangen waarbij een beroep op de eenmalig verhoogde vrijstelling kan worden gedaan. Dit is nu goedgekeurd onder de voorwaarde dat deze ontbindende voorwaarde in een schriftelijke overeenkomst is vastgelegd, de schenking als gevolg van die ontbindende voorwaarde geheel ongedaan is gemaakt en de verkrijger het bedrag geheel heeft teruggegeven aan schenker. Tot slot moet de verkrijger uiterlijk op 31 mei van het kalenderjaar volgend op het jaar van ongedaan making van de schenking de belastinginspecteur hiervan op de hoogte hebben gesteld.
- De laatste nieuwe goedkeuring betreft een vermoedelijk weinig voorkomende situatie. Volgens art. 5 lid 1 letter a URSEB moet de schenking onvoorwaardelijk zijn gedaan (behoudens de al genoemde ontbindende voorwaarde van besteding ten behoeve van de eigen woning). Nu kan het voorkomen dat er al voor 1 januari 2017 een schenking is gedaan onder de opschortende voorwaarde van besteding ten behoeve van een eigen woning en dat aan die voorwaarde op 1 januari 2017 nog niet is voldaan. De schenking is fiscaal dan nog niet tot stand gekomen. Indien de schenking op of na 1 januari 2017 wordt gebruikt komt de schenking op dat moment tot stand maar is niet aan de eis van art. 5 lid 1 letter a URSEB voldaan. De schenking was immers op dat moment niet onvoorwaardelijk. In dat geval wordt goedgekeurd dat er toch een beroep op de verhoogde vrijstelling kan worden gedaan mits de opschortende voorwaarde uiterlijk op 31 december 2019 is vervuld. Anders gezegd: de schenking moet uiterlijk op 31 december 2019 zijn gebruikt ten behoeve van een eigen woning. Deze goedkeuring werkt terug tot 1 januari 2017.

Let op! Om alle regels voor de eenmalig verhoogde vrijstelling te vinden, zal zorgvuldig gezocht moeten worden in de wet, in de uitvoeringsregeling en in dit besluit. Het niet raadplegen van alle bronnen kan er toe leiden dat een voorwaarde of een goedkeuring over het hoofd wordt gezien.

Drs. P.A. Schut RB (Schut & Bruggink Estate Planners te Haarlem)